

Przygotowanie tekstów naukowych i krytyczna analiza tekstu

Monika Musiał

Instituut Chemii

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Literatura

- Beata Stępień, Zasady pisania tekstów naukowych: prace doktorskie i artykuły, PWN, Warszawa 2016
- Piotr Siuda, Piotr Wasylczyk, Publikacje naukowe: praktyczny poradnik dla studentów, doktorantów i nie tylko, PWN, Warszawa 2018
- Andrzej Markowski, Słownik poprawnej polszczyzny, Wiedza, Konin 2021
- Bogusław Dunaj, Słownik języka polskiego, Wiedza, Konin 2021

Typy publikacji

- publikacja oryginalna (ang. research paper)
- artykuł przeglądowy (ang. survey, literature review) a także meta-analizy innych wyników
- komunikaty o wynikach badań
- recenzje naukowe
- komentarze, listy, etc.
- studium przypadku
- wytyczne, zalecenia
- raporty, sprawozdania
- książki naukowe (rozprawy, monografie, ...)
- książki wieloautorskie i materiały konferencyjne
- encyklopedie, słowniki

Podział artykułów naukowych (najważniejszych)

- publikacja oryginalna - publikacja prezentująca nowe, nieopublikowane wcześniej wyniki badań
- komunikat (doniesienie naukowe) - krótkie doniesienie o najnowszych rezultatach badawczych o szczególnym znaczeniu (ze względu na ich wagę wydawane są najszybciej jak jest to możliwe dla danego wydawnictwa)
- artykuł przeglądowy - obszerna analiza opublikowanych już treści
- artykuł recenzyjny - tekst zawierający krytyczną analizę i ocenę publikacji naukowej opublikowany np. w ramach dyskusji polemicznej

Pisanie prac naukowych

- Temat - ma nawiązywać do istoty oraz celu artykułu, a także tematyki czasopisma
- Treść - esencja naukowej pracy (eliminacja wszelkich nieścisłości, wyjaśnienie specjalistycznych terminów, argumentacja przejrzysta)
- Bibliografia - przedstawienie innych prac, na których opiera się publikacja

Przykładowa lista pytań

- Czy artykuł mieści się w tematyce czasopisma?
- Czy przedmiot badań został jasno wskazany?
- Czy artykuł odnosi się do ważnej literatury przedmiotu?
- Czy przegląd literatury wskazuje ważne punkty wyjścia do dalszych rozważań?
- Czy wszystkie ważne terminy i pojęcia zostały wyjaśnione?
- Czy argumentacja jest zaprezentowana w sposób klarowny?
- Czy wszystkie nieścisłości zostały wyeliminowane?

Tworzenie pracy naukowej – > pisemna praca naukowa

Proces - główne części składowe:

- wybór tematu pracy
- zdefiniowanie problemu badawczego
- przegląd literatury i innych źródeł
- ustalenie aktualnego stanu badań w zakresie przyjętej tematyki
- sformułowanie hipotez
- wykonanie projektu badań
- poszukiwania i pomiary
- analiza danych
- interpretacja rezultatów
- publikacja lub raport naukowy

Tworzenie pracy naukowej

- Tytuł
- Autorzy
- Streszczenie
- Wprowadzenie
- Część główna
- Wnioski
- Oświadczenia i podziękowania
- Spis literatury

Język - styl naukowy tekstu

Cechy:

- brak emocjonalnego nacechowania języka
- obfitość terminów naukowych
- szerokie zastosowanie wyrazów określających relacje między pojęciami (spójników, przymków, przysłówków, ...)
- stosowanie zdań rozbudowanych
- starannie przemyślana, uporządkowana, logiczna kompozycja tekstu

Tytuł i Abstrakt

- Tytuł - zwięzła ale trafna informacja o poruszonym problemie badawczym; powinien zachęcać do przeczytania tekstu, jasno identyfikować pole badawcze, wskazywać co osiągnięto i jak, wzbudzać ciekawość czytelnika
- Abstrakt - krótki, informacyjny tekst - wizytówka
  - problem badawczy
  - cel, hipoteza
  - opis metody badawczej
  - główne wyniki - rezultaty
  - konkluzja
  - rekomendacje

Pytania:

- Co badam i dlaczego?
- Co nowego te badania wnoszą?
- Jak badałem?
- Jakie metody badawcze zostały użyte?
- Jakie są główne wyniki?
- Co to wszystko oznacza?

- Wprowadzenie (wstęp) - idea badań; ulokowanie w polu naukowym, wskazanie nieodkrytych obszarów, wyjaśnienie celu badań
- Materiały i Metody - jak doszliśmy do wyników; co badałem?, jak badałem?, jakich metod badawczych użyłem?
- Rezultaty i Dyskusja - porządkujemy i ustalamy zawartość artykułu poprzez opis tego co osiągneliśmy i co to oznacza; przedstawiamy wyniki poprawnie stosując ilustracje i tabele, prezentujemy wyniki niczym ciekawą historię
- Konkluzje - rozbudowana odpowiedź na postawione pytanie badawcze, główny przekaz, który ma zapamiętać czytelnik (take home message); podkreślenie kluczowych informacji, perspektywa - co to wszystko znaczy

Referencje - pokazanie, co zostało zrobione wcześniej i gdzie plasują się nasze badania; odesłanie czytelnika do opisanych już zagadnień, które będą pomocne w zrozumieniu tekstu.

Przegląd literatury

Przegląd literatury powinien stanowić podstawę każdej publikacji i być dokonany rzetelnie i skrupulatnie. Zapoznanie się z aktualnym stanem wiedzy to podstawa. Umożliwia ona nakreślenie tła dla naszych badań.

Jasność i spójność

Jeśli używamy skrótów rozwińmy je pisząc po raz pierwszy w treści.

Poświęćmy stosunkowo sporo uwagi tytułowi, abstraktowi, wnioskowi i słowom kluczowym.

Instrukcja dla autorów

Przestrzeganie instrukcji minimalizuje ryzyko odrzucenia publikacji ze względu na wymogi techniczne.

Wytyczne dla autorów zawierają również informacje o strukturze artykułu - nie bagatelizujemy, czytamy i zwracamy uwagę na te części, które są obowiązkowe jak również sprawdzamy, które są dowolne.

Podziękowania

- skierowane do osób, które przyczyniły się do powstania artykułu
- skierowane do instytucji finansujących badania